

Lausuntopyyntö työryhmämuistiosta ”Perheen sisäinen adoptio rekisteröidyn parin perheessä” (Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2008:12)

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
oikeusministerio@om.fi

Oikeusministeriö

28. 08. 2008

ad 16 MI 12007
Jaa

Lausuja:

Sateenkaariperheet – Regnbågsfamiljer ry
Laivalahdenkaari 18 e 82
00810 Helsinki
puheenjohtaja@sateenkaariperheet.fi

Pyynnöstä lausumme seuraavaa:

Sateenkaariperheet ry kannattaa lämpimästi työryhmän esitystä sisäisen adoption mahdollistamiseksi samaa sukupuolta oleville rekisteröidyille pareille. Muutos takaa osalle samaa sukupuolta olevien parien perheissä elävistä lapsista tasavertaiset oikeudet suhteessa eri sukupuolta olevien avo- tai avioparien lapsiin.

Sateenkaariperheet ry esittää edelleen, että samalla kun lakia rekisteröidystä parisuhteesta uudistetaan, 9§:n 2 momentti, joka estää rekisteröityä paria ottamasta ottolasta yhdessä, voitaisiin poistaa kokonaan sen sijaan että sitä vain muutettaisiin. Näin rekisteröidyt parit voisivat saada oikeuden tulla harkituiksi ottolapsen vanhemmiksi samoilla ehdoilla kuin heteroseksuaalisessa parisuhteessa elävät avioparit.¹

Sateenkaariperheet ry yhtyy Seta ry:n edustajan Johanna Pakkasen mietintöön jättämään eriävään mielipiteeseen ja toteaa, että työryhmän olisi ollut aiheellista ehdottaa siirtymäaikaa, jonka puitteissa myös rekisteröidystä parisuhteesta jo eronneiden sosiaalisten vanhempien olisi mahdollista sisäisesti adoptoida entisen puolisonsa lapset juridisen vanhemman / juridisten vanhempien suostumuksella. Tämä olisi ennen kaikkea näiden lasten edun mukaista.

Tämän lisäksi olisi suotavaa pohtia keinoja ulottaa siirtymäsäännös myös lapsiin, jotka ovat syntyneet nais- tai miesparin yhteisiksi lapsiksi ennen lain rekisteröidystä parisuhteesta voimaantuloa (1.3.2002) sekä tilanteisiin, jossa vanhemmat eivät lapsen syntymähetkellä olleet vielä rekisteröidyssä parisuhteessa.

Työryhmän ehdotus ei puutu siihen perheitä epätasa-arvoistavaan seikkaan, että samaa sukupuolta olevan parin lapsen ei-biologisella vanhemmalla ei ole mahdollisuutta isyysvapaaseen tai mihinkään sitä vastaavaan vapaaseen lapsen syntymän yhteydessä tai äitiysloman tai vanhempainvapaan aikana. Myöskään mahdollisuutta nk. ”isäkuukauteen” ei näin ollen ole. Hyvä varhainen vuorovaikutus vanhempien kanssa on erittäin tärkeä asia lapsen kehityksen kannalta, siksi olisi lapsen edun mukaista mahdollistaa vanhempien yhteinen osallistuminen lapsen hoitamiseen jo varhaisessa vaiheessa. Nykytilanteessa monet sosiaaliset vanhemmat pyrkivät sopimaan työnantajan kanssa vuosilomansa, tai osan siitä, käyttämisestä

¹ Vastaava laki on voimassa EU-maista muun muassa Belgiassa, Espanjassa, Hollannissa, Iso-Britanniassa ja Ruotsissa sekä Pohjoismaista myös Norjassa.

lapsen syntymän yhteydessä, mutta näiden järjestelyjen toteutuminen on täysin kiinni työnantajan hyväntahtoisuudesta, lisäksi niiden toteuttaminen syö sosiaalisen vanhemman lomapäiviä (tai hän joutuu ottamaan palkatonta lomaa) ja niin ollen vähentää hänen mahdollisuuttaan viettää aikaa perheensä kanssa varsinaisina loma-aikoina.

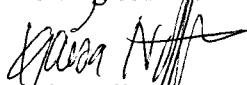
Sateenkaariperheet ry pitää ongelmallisena sitä, että lapsen tuleminen sisäisen adoption kautta avio- tai rekisteröidyn parin yhteiseksi lapseksi edellyttää kaikissa tilanteissa lapsen suhteen katkaisemista olemassa olevaan rekisteröidyn parin ulkopuoliseen juridiseen vanhempaan, vaikkakin tämän vanhemman suostumuksella. Tilanteissa, joissa naisparin lapsilla on isyyden tunnustanut, tapaamisoikeudet omaava ja lapsen elämässä läsnä oleva isä, olisi lapsen edun mukaista, että sisäisen adoption toteuttaminen ei katkaisisi juridista isyyttä eikä veisi lapselta lain vahvistamaa oikeutta tavata yhtä vanhempaansa. Vastaavasti myöskään miesparin lasten osalta sisäisen adoption ei tulisi automaattisesti katkaista lasten juridista sidettä synnyttäneeseen äitiinsä vaan asian tulisi olla osapuolten päätettävissä.

Sateenkaariperheet ry katsookin, että viimeistään adoptiolain kokonaisuudistuksen yhteydessä olisi hyvä pohtia mahdollisuutta siihen, että lapsella voisi olla enemmän kuin kaksi juridista vanhempaa. Olisi myös tärkeää, että lapselle voitaisiin oikeuden päätöksellä tai yhteisellä sopimuksella vahvistaa tapaamisoikeus myös muihin kuin juridisiin vanhempiinsa. Tämä olisi myös monien uusperheissä elävien lasten etu, nykytilanteessa myös uusperhe-eroissa lapsen suhde läheiseenkin ei-juridiseen vanhempaan (isä- tai äitipuoleen) uhkaa katketa, mikäli juridinen vanhempi ei sitä aktiivisesti salli.

Toinen keskeinen monivanhempaisiin perheisiin kohdistuva epäkohta koskee etävanhempain mahdollisuutta pitää vanhempainvapaata sekä hoitovapaata. Monissa perheissä, joissa lapsella on esimerkiksi kaksi äitiä rekisteröidyssä parisuhteessa ja biologinen etäisä, myös isä haluaisi osallistua lapsen elämään ja mahdollisesti pitää isyysvapaata synnytyksen yhteydessä tai jäädä vanhempainvapaalle tai hoitovapaalle samoin kuin muutkin isät. Koska isä ei asu lapsen biologisen äidin kanssa samassa osoitteessa, hän ei voi näitä vapaita saada edes vaikka olisi tunnustanut isyytensä. Näin rajoitetaan perheiden mahdollisuutta ratkaista lapsen hoito itselleen sopivalla tavalla. Sama ongelma koskee myös yksin elävän naisen ja hänen kanssaan eri osoitteessa asuvan miehen yhteistä lasta, myöskään näillä miehillä ei ole mahdollisuutta isyys-, vanhempain- tai hoitovapaisiin elleivät he asu lapsen äidin kanssa samassa osoitteessa.

Sateenkaariperheet ry esittää, että viimeistään adoptiolain kokonaisuudistuksen yhteydessä sisäinen adoptio mahdollistettaisiin myös avoliitoissa eläville ihmisille ja että tällöin sen piiriin lisättäisiin myös samaa sukupuolta olevat avoliitossa elävät parit.

Helsingissä 25.8.2008

Kaisa Niitty, puheenjohtaja
Sateenkaariperheet ry

Arhi Christensen, varapuheenjohtaja
Sateenkaariperheet ry